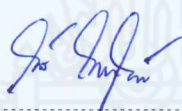

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริม
การเกษตรจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และสกลนคร
ชื่อและนามสกุล นางสาวกพร สุขเกษม
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชย์)

2

ชื่อวิทยานิพนธ์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
จังหวัดนครพนม มุกดาหาร และสกลนคร

ผู้วิจัย นางสาวกพร สุขเกษม รหัสนักศึกษา 2599001001

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนาถ กรุทเมือง แสนเสริม ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (2) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและประโยชน์ของข้อมูลจากระบบของกรมส่งเสริมการเกษตร และ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอและจังหวัดในจังหวัดนครพนม มุกดาหารและสกลนคร จำนวน 344 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอและจังหวัด ได้จำนวน 185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 58.38 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 40.23 ปี ร้อยละ 77.30 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 38.92 เป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ เงินเดือนเฉลี่ย 18,406.25 บาท ประสบการณ์ใช้คอมพิวเตอร์เฉลี่ย 9.78 ปี 2) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรด้านแหล่งความรู้ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 63.03 ได้รับความรู้จากหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร ด้านความรู้ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง 3) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 52.84 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร ร้อยละ 91.78 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 31.03 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปในงานส่งเสริมการเกษตร และร้อยละ 92.94 ใช้ประโยชน์ของข้อมูลจากระบบของกรมส่งเสริมการเกษตร และ 4) ปัญหาพบว่า จำนวนคอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์มีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ระบบโปรแกรมการใช้งานไม่เสถียร บุคลากรขาดความรู้ด้านการใช้โปรแกรม และไม่สามารถแก้ปัญหาเบื้องต้นได้เมื่อโปรแกรมมีปัญหา ข้อเสนอแนะว่า คอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ควรจัดสรรให้เพียงพอแก่ผู้ใช้งาน ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถตอบข้อซักถามและแก้ไขปัญหาได้

คำสำคัญ เทคโนโลยีสารสนเทศ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสกลนคร

Thesis Title: Utilization of Information Technology in Agricultural Extension of Agricultural Extensionist in Nakorn Panom, Mukdahan and Sakon Nakhon Province

Researcher: Miss Pawaporn Sukkasem; **ID:** 2599001001

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor;

(2) Dr. Sineenuch Krutmuang Sanserm, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were to study (1) social and economic information of agricultural extensionists, (2) knowledge of information technology of agricultural extensionists, (3) information technology utilization and the data benefits from the system of Department of Agriculture, and (4) problems and suggestions in information technology utilization for agricultural extension work of agricultural extensionists.

The population of this study were 344 agricultural extensionists at district and provincial levels in Nakhon Phanom, Mukdahan and Sakon Nakhon Provinces. A sample size was determined by Taro Yamane's formula with error level at 0.05, 185 samples were selected by simple random sampling based on the proportion of district and province. Data were collected by a questionnaire and analyzed to determine frequency, percentage, mean, minimum and maximum values, and standard deviation.

The research results were showed that 1) the agricultural extensionists were male accounting for 58.38% with an average age of 40.23 years; 77.30% of them held a bachelor's degree; 38.92% of them had professional level at agricultural extension specialist with an average salary of 18,406.25 baht and had an average using computer experience of 9.78 years. 2) The information technology knowledge of the agricultural extensionists, it was found that knowledge sources, 63.03% of them received knowledge from Department of Agricultural Extension; knowledge contents, they had knowledge of information technology at high level; and the ability, they had ability in information technology utilization at moderate level. 3) Agricultural extensionists with 52.84% had used information technology for communication; 91.78% of them used agricultural extension packages; 31.03 % of them used general software of agricultural extension; and 92.94 % of them used information from the Department of Agricultural Extension. Furthermore, 4) it was found that there were problems in following aspects: there was insufficient computer and printer; application program was not stable; the personnel had lack of knowledge on the program utilization and could not solve the basic problem of the program. They suggested that computers and printers should be sufficiently allocated to users; training should be provided to agricultural extensionists to develop knowledge and ability of using information technology, answering questions, and solving problems.

Keywords: Information technology, Agricultural extensionist, Nakhon Phanom Province, Mukdahan Province, Sakon Nakhon Province

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สินี นุช
ครุฑเมืองแสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำ
วิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมานับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์
ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวัฒน ประชานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้
คำแนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็น
อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และ
สกลนคร ทุกท่านที่เสียสละเวลา และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้
ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ภวพร สุขเกษม

พฤษภาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	9
ลักษณะการใช้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	17
การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการส่งเสริมการเกษตร	21
สารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50

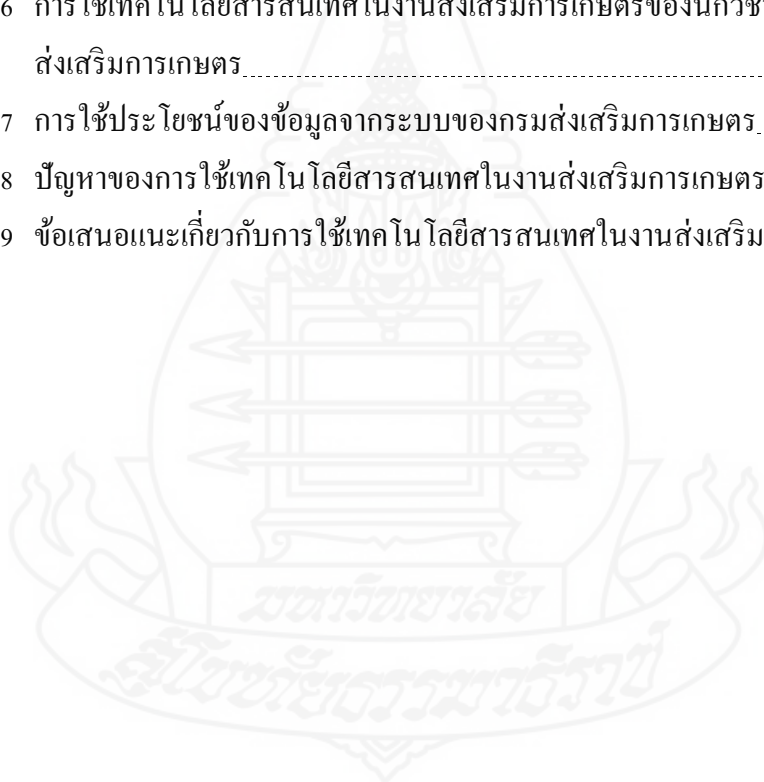
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	52
ตอนที่ 2 ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร	55
ตอนที่ 3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและประโยชน์ของข้อมูลจากระบบ ของกรมส่งเสริมการเกษตร	64
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริม การเกษตร	67
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
สรุปการวิจัย	71
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	89
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย	90
ประวัติผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	จำนวนตัวอย่างในการศึกษาจำแนกตามอำเภอและจังหวัด ในจังหวัดนครพนม	
	มุกดาหารและสกลนคร.....	46
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร.....	52
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลทางเศรษฐกิจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร.....	55
ตารางที่ 4.3	แหล่งความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร.....	56
ตารางที่ 4.4	ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร.....	59
ตารางที่ 4.5	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ.....	61
ตารางที่ 4.6	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตร.....	65
ตารางที่ 4.7	การใช้ประโยชน์ของข้อมูลจากระบบของกรมส่งเสริมการเกษตร.....	66
ตารางที่ 4.8	ปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร.....	67
ตารางที่ 4.9	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร.....	69

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 หน้าจอโปรแกรมระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร.....	31
ภาพที่ 2.2 หน้าจอโปรแกรมระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ.....	32
ภาพที่ 2.3 หน้าจอโปรแกรมระบบรายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืชรายเดือน.....	33
ภาพที่ 2.4 หน้าจอโปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล.....	34
ภาพที่ 2.5 หน้าจอโปรแกรมระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน.....	35
ภาพที่ 2.6 หน้าจอโปรแกรมระบบ Smart Farmer.....	36
ภาพที่ 2.7 หน้าจอโปรแกรมระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร.....	37
ภาพที่ 2.8 หน้าจอโปรแกรมระบบรายงานพืชฤดูแล้ง.....	38
ภาพที่ 2.9 หน้าจอโปรแกรมระบบรายงานแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช.....	39
ภาพที่ 2.10 หน้าจอโปรแกรมระบบข้อมูลเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช.....	40

